

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul hotărârii de Guvern cu privire la extinderea termenului de reglementare prin licențiere a importului de mărfuri prevăzute la art. 1 din Legea nr. 170/2024 cu privire la licențierea provizorie a importului de culturi cerealiere și oleaginoase

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul hotărârii de Guvern cu privire la extinderea termenului de reglementare prin licențiere a importului de mărfuri prevăzute la art. 1 din Legea nr. 170/2024 cu privire la licențierea provizorie a importului de culturi cerealiere și oleaginoase, a fost elaborat de Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Temeiul legal pentru elaborarea proiectului hotărârii de Guvern cu privire la extinderea termenului de reglementare prin licențiere a importului de mărfuri prevăzute la art. 1 din Legea nr. 170/2024 cu privire la licențierea provizorie a importului de culturi cerealiere și oleaginoase, reiese din art. 2 din Legea cu privire la licențierea provizorie a importului de culturi cerealiere și oleaginoase nr. 170/2024 (Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 302-304 art. 442).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

În contextul necesității de a asigura continuitatea și sustenabilitatea activității companiilor din sectorul agroalimentar, evidențiez analiza situației actuale a sectorului agroalimentar care susține prelungirea regimului de licențiere pentru importurile de grâu, porumb și floarea-soarelui.

Republica Moldova este o țară cu condiții naturale și tradiții agricole similare ca și țările vecine. Pe de altă parte este o țară cu capacități de producere și piață de desfacere mult mai mici decât cele cu care învecinează – Ucraina și România. Ucraina este în topul țărilor mondiale care produce cele mai mari cantități de cereale și semințe de floarea soarelui. Producția anuală de grâu de toamnă este de circa 22 mil tone. România anual produce circa 10 mil tone de grâu de toamnă și se află locul doi în UE la producerea de semințe de floarea-soarelui cu o producție de peste 2 mil tone anual. În asemenea condiții fermierilor noștri le este dificil să asigure nivel de competitivitate semnificativ.

La nivel național, conform datelor estimative colectate până în prezent, suprafețele însămânțate în sezonul agricol curent sunt repartizate după cum urmează:

- Grâul de toamnă ocupă o suprafață de aproximativ 330 mii hectare, reprezentând una dintre cele mai importante culturi cerealiere din țară;
- Floarea-soarelui, cultura oleaginoasă cu cea mai largă extindere în țară, ocupă în sezonul curent o suprafață estimată de 307 mii hectare.
- Porumbul pentru boabe, o cultură strategică pentru producția de hrană și furaj, a fost însămânțat pe o suprafață de 263 mii hectare;

Aceste date reflectă tendințele actuale ale fermierilor în alegerea culturilor pentru sezonul agricol în curs, în funcție de condițiile climatice, disponibilitatea resurselor și contextul pieței.

Conform datelor din teren la data de 1 iunie 2025, culturile de grâu, porumb și floarea-soarelui înregistrează o stare fitosanitară bună și o evoluție fenologică corespunzătoare perioadei. Grâul de toamnă se află în faza de înspicare, ceea ce indică o dezvoltare normală, cu un potențial ridicat de producție în condițiile în care regimul de precipitații și temperaturi se va menține favorabil. Porumbul a ajuns în faza de 2–4 frunze dezvoltate, iar floarea-soarelui se află în stadiul de germinare – răsărire, ceea ce denotă un început promițător al ciclului vegetativ.

Aceeași tendință de evoluție pozitivă este observată și în statele vecine, în special în Ucraina și România, unde condițiile agroclimatice din această primăvară au permis o însămânțare în termenii optimi și o urgență uniformă a culturilor.

În România, grâul beneficiază de condiții agroclimatice bune, estimându-se o producție de 13 milioane tone, în timp ce suprafețele cultivate cu porumb continuă să scadă din cauza secetei. În Ucraina, producția de grâu este

așteptată să crească până la 25 milioane tone, pe fondul extinderii suprafețelor semănate, în timp ce porumbul ar putea înregistra o scădere de 23% din cauza secetei. Producția de floarea-soarelui în Ucraina rămâne stabilă, la circa 13,7 milioane tone. În Uniunea Europeană, producția de grâu este estimată la 137,2 milioane tone în 2025, în creștere semnificativă față de anul precedent, iar porumbul ar putea atinge 63,3 milioane tone, impulsionat de recoltele din zona balcanică.

În aceste condiții, estimările privind recolta la culturile de bază – în special grâu, porumb și floarea-soarelui – sunt foarte optimiste la nivel regional, ceea ce va conduce, cel mai probabil, la volume masive de export din partea tuturor actorilor din zonă. În mod implicit, acest context va intensifica semnificativ fluxul de tranzit pe rutele logistice regionale, inclusiv prin Republica Moldova.

Această presiune crescută asupra infrastructurii de transport – rutier, feroviar și portuar – va genera aglomerări și întâzieri, iar în lipsa unui mecanism de prioritizare și protecție a producției autohtone, există riscul real ca piața internă să fie afectată. Acest lucru ar putea include limitarea accesului fermierilor moldoveni la servicii logistice esențiale în perioada recoltării și valorificării, dar și apariția unor dezechilibre de preț pe piața internă, în contextul unui aflux de produse similare din import sau tranzit.

Astfel, se impune o monitorizare atentă a situației și, eventual, elaborarea unor măsuri de gestiune temporară a fluxurilor comerciale, pentru a proteja producătorii locali și stabilitatea pieței agricole naționale.

Prognoza productivității la principalele culturi de câmp

Cultură	Regiune	Roda medie (q/ha)	Recolta globală (mii t)	Recolta globală (mii t)
Floarea-soarelui	Nord	18,58	188,24	524,60
	Centru	17,78	185,63	
	Sud	14,88	150,73	
Grâu de toamnă	Nord	35,33	384,79	1072,38
	Centru	33,82	379,47	
	Sud	28,29	308,12	
Porumb pentru boabe	Nord	29,54	256,33	714,38
	Centru	28,27	252,79	
	Sud	23,65	205,26	

Consumul intern și balanța comercială estimativă pentru grâu, porumb, floarea-soarelui:

– Grâu: Consumul intern anual se situează între 300 și 330 mii tone, incluzând necesarul pentru panificație, furajare și sămânță. În funcție de recolta obținută, potențialul exportabil estimativ se ridică la aproximativ 800–850 mii tone.

– Porumb: Consumul intern este estimat la circa 450 mii tone anual, din care aproximativ 150 mii tone sunt destinate sectorului zootehnic, iar 300 mii tone industriei de bioetanol. Diferența dintre producția totală și consumul intern ar putea permite exportul a aproximativ 380 mii tone.

– Floarea-soarelui: Consumul intern variază între 320 și 375 mii tone, în funcție de cererea procesatorilor autohtoni. În condiții favorabile de producție, potențialul exportabil se situează între 500 și 550 mii tone, în funcție de calitatea recoltei și evoluțiile cererii pe piața regională.

În prezent, prețurile cerealelor se situează la următoarele niveluri: grâul între 3,80 și 4,10 lei/kg, porumbul între 3,70 și 4,00 lei/kg, iar floarea-soarelui între 10,40 și 10,90 lei/kg. Având în vedere dificultățile financiare acumulate de fermieri ca urmare a secetei din anul precedent, o mare parte dintre aceștia vor fi nevoiți să vândă recolta direct din câmp, imediat după recoltare, pentru a-și acoperi costurile și obligațiile contractuale. Această presiune va duce, cel mai probabil, la o scădere suplimentară a prețurilor, mai ales în contextul unui sezon cu producții bune la nivel regional și a unui volum crescut de importuri și tranzit.

Aceste date subliniază importanța planificării strategice în gestionarea producției agricole și a comerțului, oferind siguranță și predictibilitate atât fermierilor, cât și procesatorilor și consumatorilor.

Stocurile actuale asigură stabilitatea pieței interne, oferind suficientă materie primă pentru a acoperi cererea din sectoarele de consum uman, procesare și furajare. Această situație favorabilă elimină necesitatea unor importuri suplimentare nejustificate, contribuind astfel la reducerea dependenței de surse externe și la consolidarea autonomiei

economice a țării. Totodată, volumul disponibil permite menținerea unui flux constant de aprovizionare pentru toți actorii implicați în lanțul de producție și distribuție.

În contextul dat, fermierii vor putea să-și valorifice recoltele fără presiuni imediate, ceea ce le permite o mai bună planificare financiară.

Nu se înregistrează premise pentru o insuficiență a stocurilor în următoarele luni, datorită nivelului actual suficient al rezervelor care acoperă pe deplin cererea internă. Această situație asigură o stabilitate a pieței, protejând consumatorii și producătorii locali de eventualele efecte negative generate de fluctuațiile prețurilor pe piețele externe.

Un alt aspect al acestei probleme ține de logistică, fermierii autohtoni nu au capacități de logistică suficiente pentru a asigura un flux rațional și eficient de cereale și oleaginoase, inclusiv prin căile maritime. Accesul la transportul fluvial și maritim este asigurat doar prin Portul Giurgiulești, în care șenalul corăbiilor este de dimensiune limitată. Alte oportunități de livrare a producției de cereale și oleaginoase nu există, în comparație cu țările vecine, care utilizează câteva porturi maritime de capacitate mari.

Războiul pornit de Federația Rusă în Ucraina a perturbat piețele de cereale din lume. Începând cu anul 2022, cerealele și semințele oleaginoase ucrainene pierzând o parte din piețele tradiționale și, ulterior ocupând piețele de livrare ale țărilor din regiunea Balcanică – Bulgaria, Grecia, Ungaria, Slovacia, Muntenegru, Serbia. În această perturbare Republica Moldova a pierdut piețele sale, dacă până în anul 2022 geografia exporturilor grâului de toamnă moldovenesc era în 27 de țări, atunci începând cu anul 2022 numărul acestora s-a redus până la 14.

În lipsa unor măsuri de protecție a pieței interne, fermierii locali riscă să vândă sub costul de producție, ceea ce poate avea consecințe grave asupra viabilității economice a exploatațiilor agricole autohtone.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la extinderea termenului de reglementare prin licențiere a importului de mărfuri prevăzute la art. 1 din Legea nr. 170/2024 cu privire la licențierea provizorie a importului de culturi cerealiere și oleaginoase, prevede extinderea termenului regimului de licențiere pentru importurile de grâu, porumb și floarea-soarelui până la 31 decembrie 2025. Această măsură reprezintă o continuare a regimului aplicat în perioadele anterioare și urmărește menținerea stabilității pieței agricole interne, în contextul provocărilor existente în sectorul agroalimentar.

Totodată, se propune intrarea în vigoare a actului normativ la data de 01 iulie 2025, pentru a permite o implementare rapidă și eficientă a regimului de licențiere prelungit. Aceasta măsură este esențială pentru a asigura continuitatea reglementării importurilor și pentru a preveni eventualele perturbări ale pieței interne de cereale și semințe oleaginoase, începând cu 01 iulie 2025, luând în considerație că la data de 30 iunie 2025 se încheie termenul de reglementare prin licențiere a importului de mărfuri prevăzute la art.1 din Legea nr. 170/2024 cu privire la licențierea provizorie a importului de culturi cerealiere și oleaginoase.

De asemenea, intrarea în vigoare imediată a actului normativ va asigura că nu există un interval de timp în care regimul de licențiere să nu fie aplicat, ceea ce ar putea crea incertitudine pe piață și riscuri suplimentare pentru actorii economici din sectorul agroalimentar.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

În cadrul procesului de elaborare a proiectului de act normativ, au fost analizate mai multe opțiuni alternative pentru reglementarea importurilor de grâu, porumb și floarea-soarelui. Totuși, fiecare dintre aceste opțiuni a fost evaluată în raport cu scopul principal de a menține stabilitatea pieței interne și a sprijini producătorii autohtoni, iar soluția de prelungire a regimului de licențiere a fost considerată cea mai potrivită. Opțiunile alternative analizate sunt următoarele:

1. Eliminarea completă a regimului de licențiere a importurilor. Această opțiune ar fi permis un flux mai liber de produse importate, însă ar fi generat riscuri majore pentru fermierii locali, prin creșterea competiției nelociale din partea importurilor la prețuri mai mici. De asemenea, ar fi putut duce la scăderea prețurilor pe piața internă, afectând astfel veniturile și sustenabilitatea sectorului agroalimentar din Republica Moldova. Având în vedere impactul negativ asupra economiei interne, această opțiune a fost respinsă.

2. Stabilirea unui sistem de licențiere bazat pe cotele de import. O alternativă ar fi fost stabilirea unor cote precise pentru importurile de grâu, porumb și floarea-soarelui, în funcție de cerințele pieței interne. Totuși, implementarea unui astfel de sistem ar fi implicat costuri administrative și logistice ridicate și ar fi necesitat o

monitorizare constantă a pieței, ceea ce ar fi generat un cadru mai rigid și mai greu de adaptat la schimbările rapide ale pieței internaționale. Astfel, această opțiune a fost considerată mai puțin eficientă comparativ cu prelungirea regimului actual de licențiere.

3. Permisivitatea de import nelimitat pentru anumite tipuri de produse. Permisivitatea de import nelimitat ar fi putut favoriza importurile de grâu, porumb și floarea-soarelui din surse externe, însă acest lucru ar fi afectat grav producția internă, scăzând cererea pentru produsele autohtone. Având în vedere impactul negativ asupra sectorului agricol din Republica Moldova și riscurile asociate cu dependența de importuri externe, această opțiune nu a fost considerată viabilă.

În concluzie, opțiunea de a prelungi regimul de licențiere a fost considerată soluția optimă, deoarece oferă un cadru stabil pentru protejarea pieței interne și pentru sprijinirea producătorilor locali, în același timp evitând efectele negative generate de opțiunile alternative.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra sectorului public, prin stabilizarea pieței interne și susținerea producătorilor locali. Aceasta va contribui la menținerea unui echilibru economic favorabil, protejând industria națională de fluctuațiile externe.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Implementarea prezentului proiect nu generează un impact financiar asupra bugetului public..

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Implementarea proiectului va avea un impact pozitiv asupra sectorului privat, în special asupra fermierilor. Prolungirea licențierii importurilor va proteja producția internă, asigurând un preț stabil și competitiv pentru produsele locale. Aceasta va contribui la menținerea veniturilor fermierilor și la sprijinirea procesatorilor care depind de materia primă locală, cum ar fi semințele de floarea-soarelui, grâul și porumbul.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Proiectul nu prevede colectarea, prelucrarea sau stocarea de date cu caracter personal, întrucât reglementările privind licențierea importurilor se aplică entităților economice și nu persoanelor fizice. Prin urmare, nu se vor afecta drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor vizate, iar măsurile propuse nu implică riscuri legate de protecția datelor personale.

Toate procesele de colectare și prelucrare a datelor vor fi conformate cu legislația națională

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

Nu este aplicabil

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Proiectul a fost publicat spre consultări publice în conformitate cu Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional.

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/anunt-privind-initierea-elaborarii-proiectului-cu-privire-la-modificarea-hotararii-de-guvern-nr-9022024-pentru-extinderea-termenului-de-reglementare-prin-licențiere-a-importului-de-marfuri-prevazute-la-articolul-1-din-legea-nr-1702024-cu-privire-la-licențierea-provizorie-a-importului-de-culturi-cerealiere-si-oleaginoase/14660>

Proiectul de Hotărâre de Guvern va fi consultat și avizat în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul urmează a fi remis pentru expertiza anticorupție de către Centrul National Anticorupție și expertiza Ministerului Justiției, conform Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative. iar rezultatele acestora vor fi introduse în Tabelul de sinteză.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Proiectul se încorporează în cadrul normativ existent, iar eventuala aprobare a acestuia nu va implica modificarea sau abrogarea unor acte normative.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

Implementarea proiectului va fi asigurată de Ministerul Agriculturi și Industriei Alimentare. Intervenția propusă nu necesită schimbări instituționale, precum și modificarea cadrului normativ existent.

Ministru

Ludmila CATLABUGA